

L'empipadora energia nuclear

- L'opinió davant les centrals ha patit un canvi, però els polítics són incapaços de gestionar-lo

ANTONIO PAPELL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 2.02.10

La construcció del cementiri nuclear previst al Pla de Residus Radioactius del 2006, aprovat mentre **José Montilla** era ministre d'Indústria, ha posat en relleu un eloqüent canvi d'actitud en l'opinió pública espanyola. Davant del massiu i irreductible rebuig d'abans, promogut per un ecologisme llavors acrític i radical, s'ha passat a la condescendència amb el fet que el recurs a l'energia nuclear –per ara nuclear de fissió, fins que s'aconsegueixi la de fusió, neta i menys problemàtica– pot ser inevitable, sense que això suposi necessàriament l'assumpció de riscos significatius. És sorprenent comprovar com la possibilitat d'albergar una instal·lació nuclear genera rivalitat i competència entre els municipis. Els candidats volen, evidentment, disfrutar dels beneficis que s'ofereixen, però aquesta gentil disposició no existiria si prèviament els ciutadans no s'haguessin convençut que el Magatzem Temporal Centralitzat nuclear (MTC) és innocu. Uns altres països més desenvolupats que el nostre – França, sense anar més lluny– ja han interioritzat aquesta innocuïtat fa molt de temps.

Amb el desenvolupament, la societat s'ha cultivat, i per això mateix cada vegada accepta amb més dificultat els tòpics. I així, quan es parla d'energia, les dades s'acaben imposant. Efectivament, si la dependència energètica de la Unió Europea és del 53,8% –i amb tendència a l'alça–, l'espanyola és del 81,4%, i això malgrat que Espanya és el tercer

productor del món d'energia eòlica (per darrere dels Estats Units i Alemanya).

El risc d'aquesta situació és obvi, tant perquè aquesta dependència és en bona part amb relació a proveïdors externs poc fiables per la seva inestabilitat estructural –el nord de l'Àfrica i el Pròxim Orient– com perquè l'oferta de combustibles fòssils és incerta, atès l'esgotament dels jaciments i el consegüent increment del preu a mesura que la demanda desbordi l'oferta.

D'una altra banda, les energies netes tenen un abast limitat perquè no són en absolut inofensives. **James Lovelock**, pare de l'ecologisme nuclear i un dels grans impulsors de les hipòtesis de la Gaia, va avançar en la inclusió de l'energia nuclear en el *mix* energètic òptim després de constatar personalment la invasió del seu refugi campestre a Anglaterra per un gegant i sorollós aerogenerador. I no s'ha de perdre de vista que una central nuclear de dimensions mitjanes equival a uns 2.000 d'aquests aerogeneradors, que, ubicats a la distància òptima i posats en fila, s'estendrien, per exemple, de Ginebra a Barcelona.

La ciutadania està interioritzant aquestes evidències, i s'està adonant que l'energia elèctrica d'origen nuclear és *neta* (no tota l'energia elèctrica ho és, cosa que a vegades obliden els promotors incondicionals del cotxe elèctric) i convencent-se que, amb l'actual desenvolupament tecnològic, les centrals i els cementiris nuclears són plenament segurs. Així mateix, està apareixent a Espanya una rellevant literatura d'alta qualitat tècnica que haurien de conèixer els que aborden el debat nuclear sense gaire base intel·lectual. **Lozano Leyva** i **Gómez Cadenas**, els dos catedràtics de Física Atòmica i Nuclear, van publicar l'any passat dos

assajos sobre el problema energètic espanyol, en línia amb **Lovelock** i la denominada ciència dels sistemes terrestres, que, molt en síntesi, sosté la capacitat d'autoregulació de la biosfera.

El més greu és que, quan les creences col·lectives han evolucionat, és ara la classe política, clarament desbordada per la mudança, la que no és capaç de gestionar aquest canvi. És tal el temor que determinat alineament doni o tregui vots i és tal la incertesa sobre quina posició és la més rendible electoralment, que els principals partits polítics estan fent el ridícul, en principi proclius a l'energia nuclear, però encastellats en l'aparatosa síndrome de *nimby* («*Not in my back yard*», traduïnt-ho literalment, no al meu pati del darrere).

En aquesta conjuntura, la ubicació de l'MTC, que reportarà una inversió de pràcticament 700 milions d'euros a la zona de l'emplaçament, donarà feina a 300 persones durant la construcció i a uns 150 tècnics d'alta qualificació posteriorment, no passarà de ser una anècdota, sens dubte molt empipadora per al Ministeri d'Indústria, en el procés inevitable de presa de decisions que s'ha d'emprendre sense trigar gens. Perquè el consens que s'haurà d'establir sobre la futura política energètica no és una possibilitat opinable, sinó un imperatiu inalienable que les dues grans formacions estatals –almenys– no poden obviar.

La sortida de la recessió, que per lògica posarà de manifest la debilitat de l'oferta mundial de combustibles fòssils, hauria d'impulsar aquest pacte polític a llarg termini del qual depèn la nostra estabilitat energètica. S'ha de pensar que la construcció d'una central nuclear es demora més de 10 anys des de la presa de la decisió. I que és, per tant,

urgent establir un itinerari flexible, però rigorós, de política energètica en el qual coincideixin plenament els que s'alternen en el govern de l'Estat.